



Villaksbloggen

Villaks - elvas konge



Ni fakta som gjør villaksen helt unik! #villaks2019

Fra egg i elva til havets muskelbunt

Den store, sølvblanke, muskuløse laksen vekker både følelser og debatt. 2019 er det internasjonale villaksåret, derfor har vi laget en kort film som oppsummerer det vi synes er det mest imponerende med fiskenes konge.

Juliet Landrø

Fredag 30. august 2019 - 15:03

Utrolig retningsans

Villaksen starter livet sitt som et lite egg i en av Norges 450 lakseelver. Der lever den i fra to til åtte år, før den gjør det kunststykket å utvikle seg til saltvannsfisk. Da går den fra å være brunaktig og godt kamuflert mot elvebunnen, til å bli en sølvblank «smolt» tilpasset havet. Den er bare 10-18 cm lang når den svømmer hjemmefra og tar fatt på sin store reise i havet.

På veien ut greier den lille fisken på ett eller annet vis å lære seg veien, for noe av det mest imponerende med villaksen er at den greier å finne tilbake til akkurat



Villaksen har rekorder både over og under vann

Det det er fortsatt mye vi ikke vet om laksens liv i havet og denne fasen er ennå preget av litt mystikk. Vi vet litt, men jobber med å få mer kunnskap. Det som er sikkert er at den spiser og vokser seg stor, og at en av de største farene er å bli spist selv.

[Nyere forskning og sporingsteknologi viser at laksen beveger seg mye lenger, og dypere, enn man tidligere har trodd.](#) Blant annet vet vi at den tar en stor reise i havet helt opp til Færøyene, Grønland og Svalbard, og at den til og med kan oppholde seg i vann med minusgrader.

Vi vet at laksen kan hoppe fire meter høyt, den er en eksepsjonelt god svømmer så den greier å komme seg opp seks meter høye fossefall. Med de nye sattelittmerkene for fisk har forskerne til og med funnet ut at villaksen kan dykke 900 meter ned i havet.

[I NINA er det flere forskningsprosjekter som handler om overlevelse i havet.](#)

Truet fra flere kanter

Selv om villaksen ofte omtales som en opportunist, er det ikke så lett å være villaks lenger. Bestanden har gått drastisk ned de siste tiåra, og i dag kommer det bare rundt 500 000 laks tilbake til elvene hver sommer. Det høres kanskje mye ut, men det er ikke flere enn at det er plass til dem alle i to oppdrettsmerder. Til sammenligning er det rundt 400 millioner oppdrettslaks i merder langs norskekysten. De enorme antallene er en av grunnene til at [lakselus](#) og innkryssing av oppdrettslaks i ville bestander har blitt et problem. Elvene blir også påvirket av landbruk, infrastruktur, forurensing og vannkraft, noe som gjør livet vanskeligere for villaksen. I tillegg kommer klimaendringer, som blant annet påvirker havstrømmer og økosystemet i havet.

Forsker på gode miljøløsninger

NINA (Norsk institutt for naturforskning) har forsket på villaks i 30 år, og har noen av verdens fremste eksperter innen villaksforskning. De har blant annet utviklet konseptet [Miljødesign for vannkraft, bidratt med kunnskap og miljøløsninger for havbruksnæringa](#), og er internasjonalt ledende i arbeidet med å utvikle metoder og [analyseverktøy innen genetik og lakseforskning](#).

Selv om de allerede vet svært mye, er det mye forskerne fortsatt ikke har svaret på. [Her kan du lese om de ulike prosjektene NINA har om villaks.](#)

Har du enda ikke fått nok villaks-fakta? [Sjekk ut NINA-podkasten "Naturligvis"!](#)

[BLOGG](#)[BLOGG-VILLAKSBLOGGEN](#)

Om forskning.no

- [Forskning.no](#) er en nettavis med norske og internasjonale forskningsnyheter.



- Ansvarlig redaktør / daglig leder: Nina Kristiansen, tlf 414 55 513 / nina@forskning.no
- Redaksjonssjef: Bjørnar Kjensli, tlf 942 43 567
- [Personvernerklæring](#)

Kontakt oss

epost@forskning.no / tlf 22 80 98 90

Redaksjonen – ansatte

Annonser/stillingsmarked:

Preben Forberg, tlf 413 10 879

Sandakerveien 24 C, Bygg D3

Pb 5 Torshov, 0412 Oslo

Følg oss

[@forskningno](#)

[/forskning.no](#)

[/UNG.forskning.no](#)

[/ScienceNorway.no](#)

forskning.nos eiere

Akvaplan-niva

Artsdatabanken

De nasjonale forskningsetiske komiteene

De regionale forskningsfondene

Diku – Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning

Fafo

Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering

Forsknings- og utviklingsavdelingen, Psykisk helse og rus, Vestre Viken HF

Forsvarets forskningsinstitutt

Framsenteret

Fridtjof Nansens Institutt

GenØk – Senter for biosikkerhet

Handelshøyskolen BI

Havforskningsinstituttet

Høgskolen i Innlandet

Høgskolen i Molde

Høgskolen i Østfold

Høgskulen i Volda

Høgskulen på Vestlandet

Høyskolen Kristiania

Institutt for samfunnsforskning

KS FoU

Kompetanse Norge

Kriminalomsorgens høyskole og utdanningscenter KRUS

Meteorologisk institutt

NIBIO



NMBU – Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
NORSØK – Norsk senter for økologisk landbruk
NSD – Norsk senter for forskningsdata
NTNU
Narviksenteret
Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse
Nasjonalforeningen for folkehelsen
Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS)
Nasjonalt senter for e-helseforskning
Nasjonalt senter for kvinnehelseforskning
Nasjonalt utviklingscenter for barn og unge – NUBU
Nofima
Nokut
Nord universitet
Nordlandsforskning
Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Norges Geotekniske Institutt
Norges Handelshøyskole
Norges forskningsråd
Norges geologiske undersøkelse
Norges idrettshøgskole
Norsk Polarinstitutt
Norsk Regnesentral

Norsk Romsenter
Norsk Utenrikspolitisk Institutt
Norsk institutt for naturforskning (NINA)
Norsk institutt for vannforskning (NIVA)
Opplysningskontoret for Meieriprodukter
OsloMet – storbyuniversitetet
RBUP Øst og Sør
Ruralis – Institutt for rural- og regionalforskning
SINTEF
Senter for grunnforskning (CAS)
Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter
Simula Research Laboratory
Statens Vegvesen FoU
Statped
Sykehuset Innlandet HF
Tannhelsetjenestens kompetansesentre
Telemarksforskning
UiT Norges arktiske universitet
Universitetet i Agder
Universitetet i Bergen
Universitetet i Oslo
Universitetet i Stavanger
Universitetet i Sørøst-Norge
Universitetssenteret på Svalbard (UNIS)
Vestlandsforskning
Veterinærinstituttet
Vitenskapskomiteen for mat og miljø